

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges til EM14 at fremsætte ændringsforslag til Råstofloven, således at uran og thorium defineres som nukleart materiale, også når de forekommer uforarbejdet som malm (ore), således at der i loven bliver foretaget en klar sondring i mellem radioaktive mineraler og andre mineraler, herunder også i forhold til de miljøkrav der stilles til tailing og afvikling af miner.

(Inuit Ataqatigiits gruppe i Inatsisartut)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer)

1. behandling

Indledningsvis vil jeg gerne takke for det fremsatte beslutningsforslag.

Overtagelsen af råstofområdet skete med ikrafttræden af råstofloven 1. januar 2010. Råstofloven regulerer efterforskning og udnyttelse af alle mineraler herunder også uran og andre radioaktive mineraler.

Råstofloven er en rammelov, der blandt andet skal sikre, at råstofaktiviteter udføres hensigtsmæssigt med hensyn til sikkerhed, sundhed, miljø og samfundsmæssig bæredygtighed.

De specifikke krav til selskaberne fastsættes i tilladelserne og godkendelserne af aktivitetsplanerne. Særlige krav vedrørende radioaktive mineraler kan også fastsættes i bekendtgørelser udstedt efter råstofloven. I alle tilfælde stilles kravene ud fra hvad der bliver betragtet som ”bedste praksis” på området.

I forhold til miljøkrav ved en mine betyder det, at Miljøstyrelsen for Råstoffer i samarbejde med DCE under Aarhus Universitet og Pinngortitaleriffik stiller specifikke krav til sikring af miljø, og at kravene bliver stillet i forhold til den aktivitet, som skal udføres.

Ved en uranmine må det forventes, at der eksempelvis i sammenligning med anden minedrift vil blive stillet særligt skærpede krav for så vidt angår strålingssikkerhed og stråleovervågning.

Det International Atomenergi Agentur (IAEA) har fastsat nogle retningslinjer for, hvordan man skal håndtere forskellige aspekter af minedrift med radioaktive mineraler. Disse retningslinjer er ikke bindende, men bliver betragtet som ”bedste praksis” på området. Der må således forventes at blive god overensstemmelse mellem krav stillet i henhold til råstoflovens princip om anvendelse af ”bedste praksis” og det IAEA anbefaler som bedste praksis.

Der er derfor ingen grund til at udskille de radioaktive mineraler som noget specielt i råstofloven for at kunne stille forhøjede og skærpede krav i forhold til miljø. Loven giver mulighed for og kræver, at der stilles krav målrettet til den minedrift, der skal finde sted, og

de mineraler, der skal udnyttes. Kravene stilles således, at der altid leves op til ”bedste praksis” og ved ikke nærmere at have defineret hvad der er bedste praksis, har råstofmyndigheden mulighed for hele tiden at anvende de nyeste retningslinjer og stille opdaterede krav. Som nævnt kan kravene fastsættes i bekendtgørelser, tilladelsesvilkår eller godkendelser af aktivitetsplaner.

Ved en sådan fastsættelse af særlige krav bør de fastsættes som regler om ”radioaktive mineraler” og ikke som regler om ”nukleart materiale”.

Råstofloven indeholder regler om ”mineraler” og ikke om ”materialer”. Dermed vil alle lovens nuværende regler om ”mineraler” fortsat klart finde anvendelse på de radioaktive mineraler. Desuden vil de nye særlige regler om ”radioaktive mineraler” også finde anvendelse på de radioaktive mineraler.

En fastsættelse af særlige krav som regler om ”radioaktive mineraler” og ikke som regler om ”nukleart materiale” vil også være i overensstemmelse med reglerne og sprogbroen i selvstyreloven. Den indeholder regler om ”råstoffer” og ”mineraler” og ikke om ”materialer”. Dermed vil alle selvstyrelovens nuværende regler om ”råstoffer” og ”mineraler” fortsat klart finde anvendelse på de radioaktive mineraler. Det vil blandt andet sikre, at indtægter fra en eventuel udnyttelse af radioaktive mineraler også fremover vil være omfattet af selvstyrelovens definition af råstofindtægter, og at indtægterne dermed vil tilfalde selvstyret og ikke staten.

Hvis uran og andre radioaktive mineraler udskilles i råstofloven som ”nukleart materiale” kan det medføre misforståelser om, hvem der har reguleringskompetencen på området – Grønland eller Danmark. Det skyldes blandt andet, at Grønlands kompetencer på råstofområdet normalt omtales som kompetencer vedrørende alle ”radioaktive mineraler”, og at Danmarks udenrigspolitiske kompetencer vedrørende forsvars- og sikkerhedspolitik ofte omtales som vedrørende ”nukleart materiale” eller lignende begreber.

Under hensyn til at vi på denne efterårssamling også skal behandle et beslutningsforslag om ophævelse af ”nul-tolerancen”, synes jeg det er mest hensigtsmæssigt at fortsætte uændret med råstoflovens sprogbrug og definitioner, herunder af ”mineraler”. Som nævnt kan yderligere særlige krav for radioaktive mineraler fastsættes i tilladelser, godkendelser af aktivitetsplaner, bekendtgørelser og eventuelt også enkelte nye regler i råstofloven. Princippet vil således fortsat være, at der stilles krav i henhold til bedste praksis og kan stilles skærpende krav, hvor det er nødvendigt.

Med disse ord ønskes en god debat.